

Wyrok z dnia 6 października 2000 r.

II UKN 10/00

Do nabycia prawa do renty na podstawie art. 444 § 2 KC nie wystarczy wykazanie uszczerbku na zdrowiu, lecz wymagane jest udowodnienie zwiększonych potrzeb poszkodowanego.

Przewodniczący SSN Maria Tyszel, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Stefania Szymańska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 6 października 2000 r. sprawy z powództwa Jana M. przeciwko 1) Miejskiej Energetyce Ciepłej Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K., 2) Miejskiej Energetyce Ciepłej Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ś., 3) Zakładowi Energetyki Ciepłej w D.P., 4) Urzędowi Miasta i Gminy w D.P. o rentę uzupełniającą, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 października 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Powód Jan M. w pozwie z dnia 25 sierpnia 1997 r. wnosił o zasądzenie solidarnie od pozwanych Miejskiej Energetyki Ciepłej Spółki z o.o. w K., Miejskiej Energetyki Ciepłej Spółki z o.o. w Ś., Zakładu Energetyki Ciepłej w D.P. i Urzędu Miasta i Gminy w D.P. renty wyrównawczej w kwocie 500 zł miesięcznie z tytułu utraty możliwości zarobkowych w wyniku wypadku przy pracy w zakładzie pracy, którego następcami prawnymi są pozwani. W toku procesu w dniu 18 marca 1999 r. powód zgłosił nowe żądanie zasądzenia renty wyrównawczej w kwocie 500 zł miesięcznie z tytułu zwiększenia jego potrzeb.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa podnosząc między innymi zarzut przedawnienia roszczeń powoda.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 1999 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie oddalił powództwo. Sąd ustalił, że powód będąc pra-

cownikiem Rejonu Ciepłowniczego [...] w D.P. w dniu 1 października 1987 r. uległ wypadkowi przy pracy, którego skutkiem było wyrwanie barku ręki prawej, prowadzące do całkowitej amputacji tej kończyny. Powód jest całkowicie niezdolny do pracy od dnia wypadku, z tym, że od trzech lat pojawiła się nowa jednostka chorobowa związana z wypadkiem – zaburzenia adaptacyjne o obrazie przedłużonej reakcji depresyjnej. Za zobowiązania zakładu pracy powoda odpowiadają Gmina D.P. i Zakład Energetyki Ciepłej w D.P. Roszczenie powoda o rentę wyrównawczą z tytułu utraty możliwości zarobkowych uległo przedawnieniu na podstawie art. 442 § 1 KC. Został bowiem przekroczony określony tym przepisem trzyletni termin przedawnienia liczony od dnia 1 stycznia 1990 r., od której to daty wobec skreślenia art. 40 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30. poz. 144 ze zm.) zaczął biec termin przedawnienia. Nie jest zdaniem Sądu przedawnione roszczenie związane z nową jednostką chorobową, jaką są zaburzenia adaptacyjne. Jednak choroba ta nie uzasadnia roszczenia o rentę wyrównawczą, gdyż nie wpłynęła ujemnie na sytuację życiową powoda. Żądanie z tego tytułu nie znajduje uzasadnienia w treści art. 444 § 2 KC.

Apelacja powoda od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z dnia 12 października 1999 r. [...]. Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu pierwszej instancji, że roszczenie z tytułu utraty możliwości zarobkowych uległo przedawnieniu z mocy art. 442 § 1 KPC, ponieważ upłynął trzyletni termin od dowiedzenia się o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Roszczenie oparte na szkodzie powstałej z powodu zwiększenia potrzeb może nie być przedawnione, jeżeli świadomość tej szkody powstała później niż świadomość o utracie możliwości zarobkowych. Jednakże poszkodowany musi wykazać swoje zwiększone potrzeby i je udowodnić. W niniejszej sprawie powód nie wykazał żadnych okoliczności faktycznych, z których wynikają zwiększone potrzeby ani nie powołał stosownych dowodów. Nawet wynikający z treści art. 477¹ KPC obowiązek sądu prowadzenia dowodów z urzędu odnosi się do okoliczności wskazanych przez stronę, a powód nie wskazał takich okoliczności.

Wyrok ten zaskarżył kasacją powód i wskazując jako podstawy kasacji naruszenie przepisów postępowania (art. 238 § 2 KPC i 477 KPC) oraz naruszenie prawa materialnego (przez niewłaściwe zastosowanie art. 444 § 2 KC) wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i prze-

kazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Koszalinie do ponownego rozpoznania ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie w całości żądania powoda. Naruszenie przepisu art. 238 § 2 KPC polega na tym, że Sąd Apelacyjny nie ustosunkował się do zarzutu apelacyjnego pominięcia przez Sąd pierwszej instancji rozważań co do zasadności roszczeń zgłoszonych na rozprawie w dniu 18 marca 1999 r. Przepis art. 477 KPC został naruszony przez przyjęcie, że Sąd miał prawo nie orzec w wyroku o żądaniach powoda w sytuacji, gdy wszystkie okoliczności faktyczne – amputacja ręki i zmiany w stanie psychicznym powoda - były Sądowi znane. Naruszenie prawa materialnego (art. 444 § 2 KC) polega na nietrafnym przyjęciu, że zebrany materiał dowodowy nie daje podstaw faktycznych do rozstrzygnięcia o zasadności żądania pozwu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Prawidłowe przytoczenie podstaw kasacyjnych powinno wskazywać przepis, który skarżący uważa za naruszony i uzasadnienie tego naruszenia (art. 393³ KPC), przy czym jeżeli podstawą kasacji jest naruszenie przepisów postępowania, uzasadnienie naruszenia konkretnego przepisu powinno wskazywać w jaki sposób mogło ono wpłynąć na wynik sprawy (art. 393¹ pkt 2 KPC). Powód wskazuje jako naruszony przepis art. 238 § 2 KPC, który określa wymogi protokołu z postępowania dowodowego prowadzonego poza sądem orzekającym. Z treści uzasadnienia kasacji, które w żaden sposób nie nawiązuje do tego przepisu, można przypuszczać, że przepis ten został przytoczony w wyniku pomyłki. Być może nastąpił błąd maszynowy i skarżącemu chodzi o przepis art. 328 § 2 KPC, który określa wymogi, jakim powinno odpowiadać uzasadnienie wyroku. Zarzut wadliwości uzasadnienia wyroku jest bezpodstawny pomijając nawet fakt, że w kasacji w żaden sposób nie wskazano, aby ewentualne wady uzasadnienia miały wpływ na wynik sprawy. Nie jest bowiem prawdą, że uzasadnienie nie zawiera ustosunkowania się do zarzutu apelacyjnego dotyczącego braku rozpoznania zgłoszonych w toku procesu roszczeń. Sąd Apelacyjny stwierdził wyraźnie, że roszczenia te podlegają oddaleniu wobec braku okoliczności faktycznych uzasadniających te roszczenia. Jest to całkowicie wystarczające umotywowanie oddalenia apelacji w tym zakresie w sytuacji, gdy powód ani w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji ani w postępowaniu apelacyjnym nie wy-

mienił żadnych dodatkowych potrzeb powstałych w związku z pogorszeniem się jego stanu zdrowia.

Przepis art. 477 KPC, wskazany w kasacji jako naruszony, został prawdopodobnie także przytoczony przez pomyłkę, gdyż dotyczy on działania sądu z urzędu w sytuacjach określonych w art. 194 § 1 i 3 KPC. Z uzasadnienia kasacji wynika zarzut zaniechania działania z urzędu w zakresie postępowania dowodowego co do znanych sądowi okoliczności dotyczących stanu zdrowia powoda. Wobec takiej treści uzasadnienia nie można mówić o naruszeniu przepisu art. 477 KPC. Uzasadnienie to dotyczy raczej drugiej podstawy kasacji to jest naruszenia przepisu art. 444 § 2 KC, skoro powołuje się ono na okoliczności znane sądowi, a zatem nie wymagające dalszego postępowania dowodowego.

Zarzut ten oparty jest na stwierdzeniu, że okoliczności dotyczące zmian chorobowych powoda będących następstwem wypadku przy pracy uzasadniają zastosowanie art. 444 § 2 KC. Zarzut jest bezpodstawny, ponieważ powołany przepis uzależnia przyznanie renty od utraty zdolności do pracy zarobkowej lub zwiększenia potrzeb poszkodowanego. Na podstawie rodzaju zmian chorobowych można stwierdzić utratę zdolności do pracy lecz roszczenie z tego tytułu nie mogło zostać uwzględnione wobec upływu terminu przedawnienia. Natomiast istnienie zmian chorobowych samo w sobie nie przesądza o zwiększeniu potrzeb. Do przyznania na podstawie art. 444 § 2 KC renty z tytułu zwiększenia potrzeb poszkodowanego w wyniku wypadku przy pracy pracownika nie wystarczy wykazanie uszczerbku na zdrowiu lecz wymagane jest wskazanie i udowodnienie zwiększonych potrzeb. Stanowisko Sądu Apelacyjnego w tej kwestii należy uznać za słuszne.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy w oparciu o przepis art. 393¹² KPC oddalił kasację jako pozbawioną usprawiedliwionych podstaw.

=====